

Sjukhusfysikerns roll

praktiskt strålskydd
bildflöde
hur väger man risk

- Bertil Axelsson, Växjö

Personalstrålskydd

- Oftast inget problem

Årsdoser (mSv)

	Medel	Median	Högsta
Läkare	0,85	0,4	9
Sjuksköterska	0,47	0,3	10
Sjukhusfysiker	0,58	0,2	7

Patienter strålskydd

- Hitta problemområden
- Nedprioritera de områden som redan är "lagom bra"

Patienter

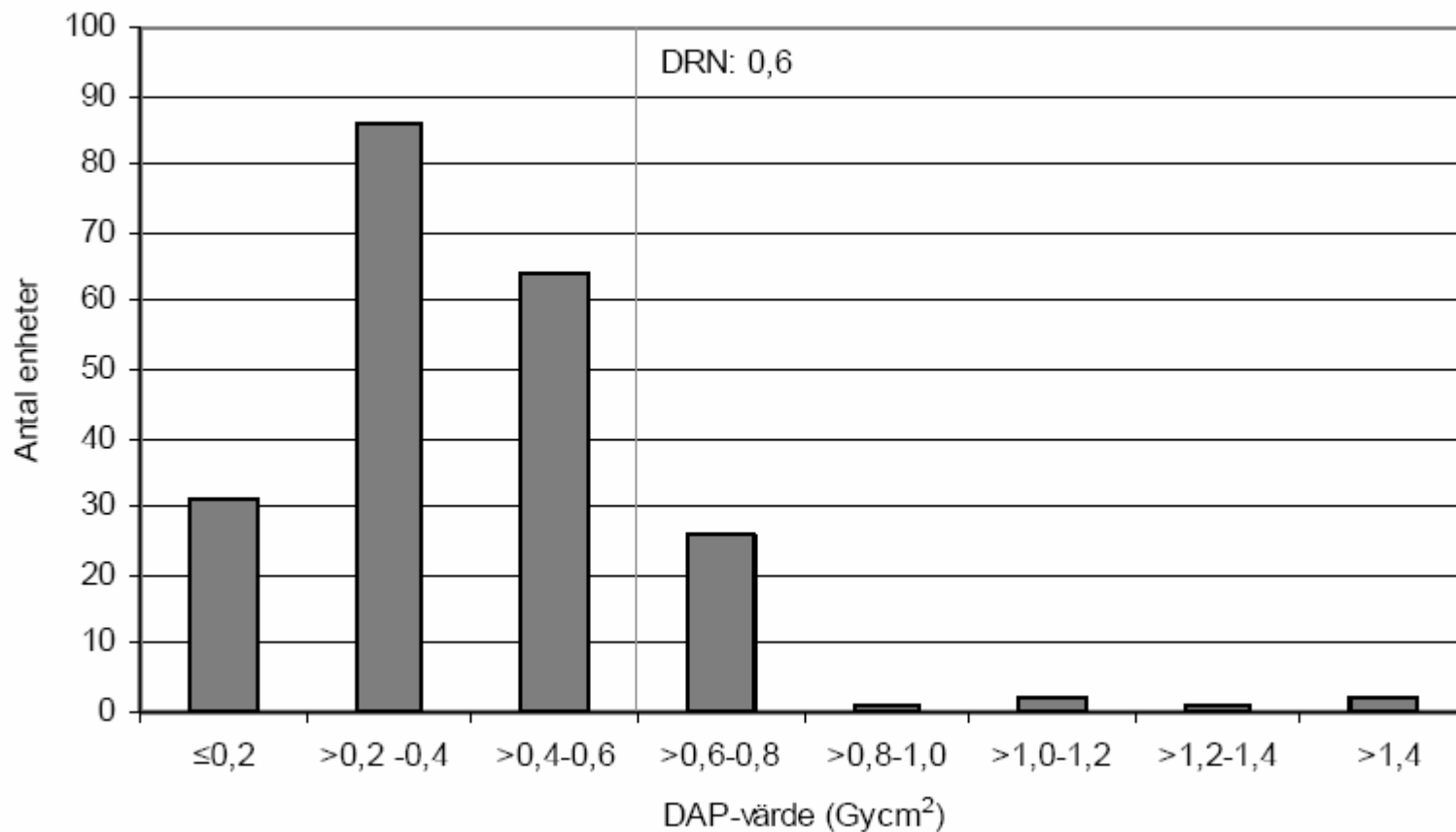
Risk/nytta

- Bedömning av cancerrisk (dos, ålder, kön)
  - CT, barn, screening
- Risk för akut skada
- Förbättrad diagnostisk säkerhet
  - Vilken bildkvalitet behövs

Kostnad/nytta ?

- Störst effekt av minskning av risk eller av ökning av nytta?

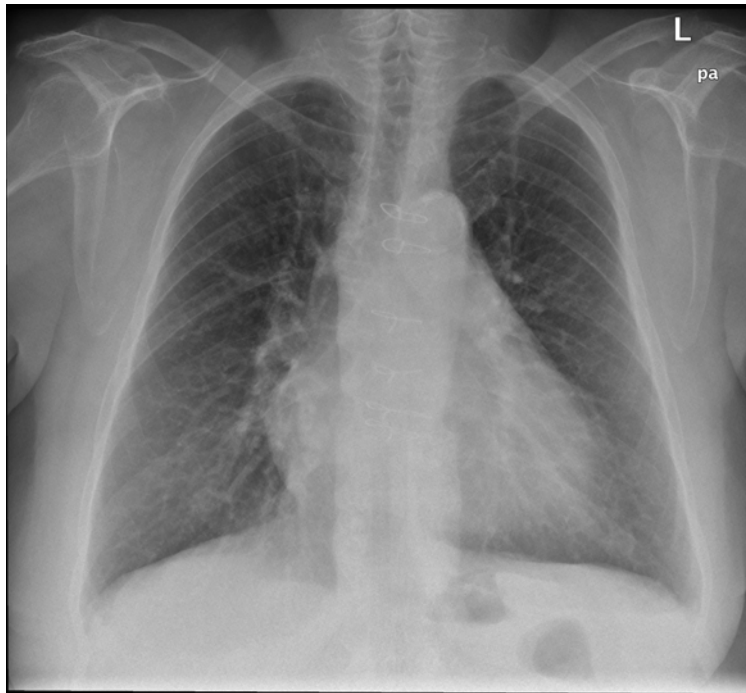
Förbättringspotential DSD Lunqa

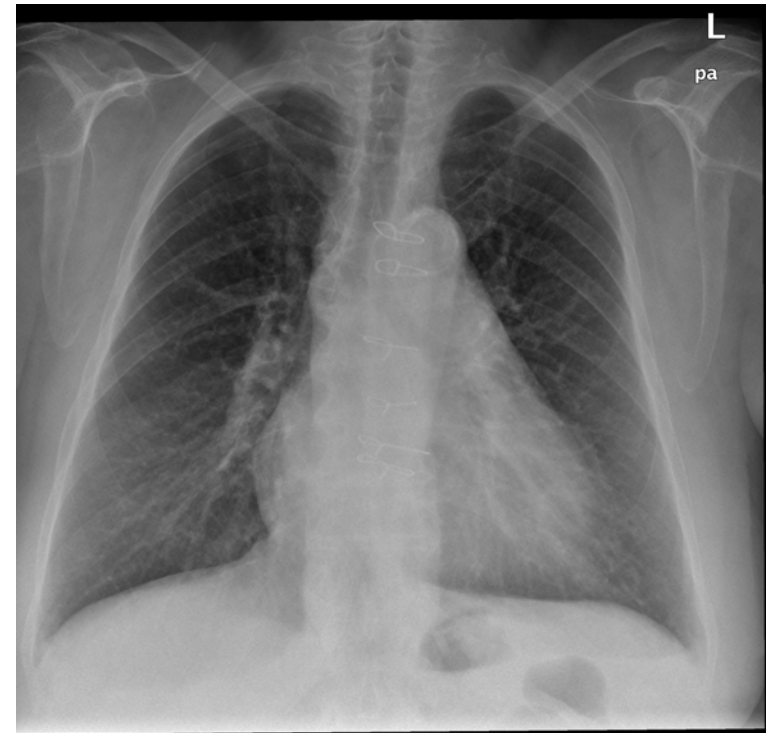
Lunga kraftig patient

- Bristande bildkvalitet
- Detta kan försvåra diagnostiken av interstitiella lungsjukdomar och andra mindre förändringar i lungparenkymet, vidare försvåra bedömningen av mediastinala sjukdomsprocesser.

Lunga kraftig patient (BMI > 28)

DAP=0.06 Gy cm²

DAP=0.1 Gy cm²

Nytta större än risk?

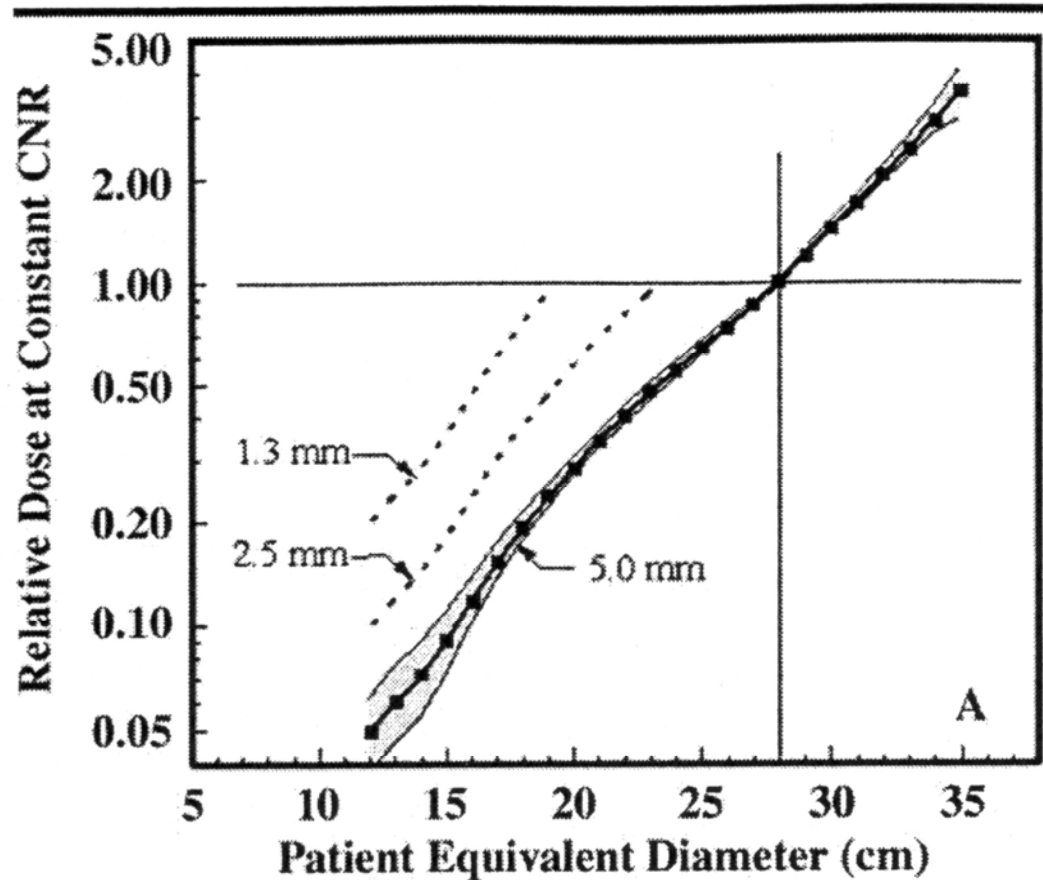
- Ökning av effektiv dos 0.01 mSv/ pat
- 1 500 pat per år
- 1 cancerdödsfall per 1000 år.

CT

- Anpassning till patient
- Anpassning till frågeställning

Dos-diameter för konstant CNR

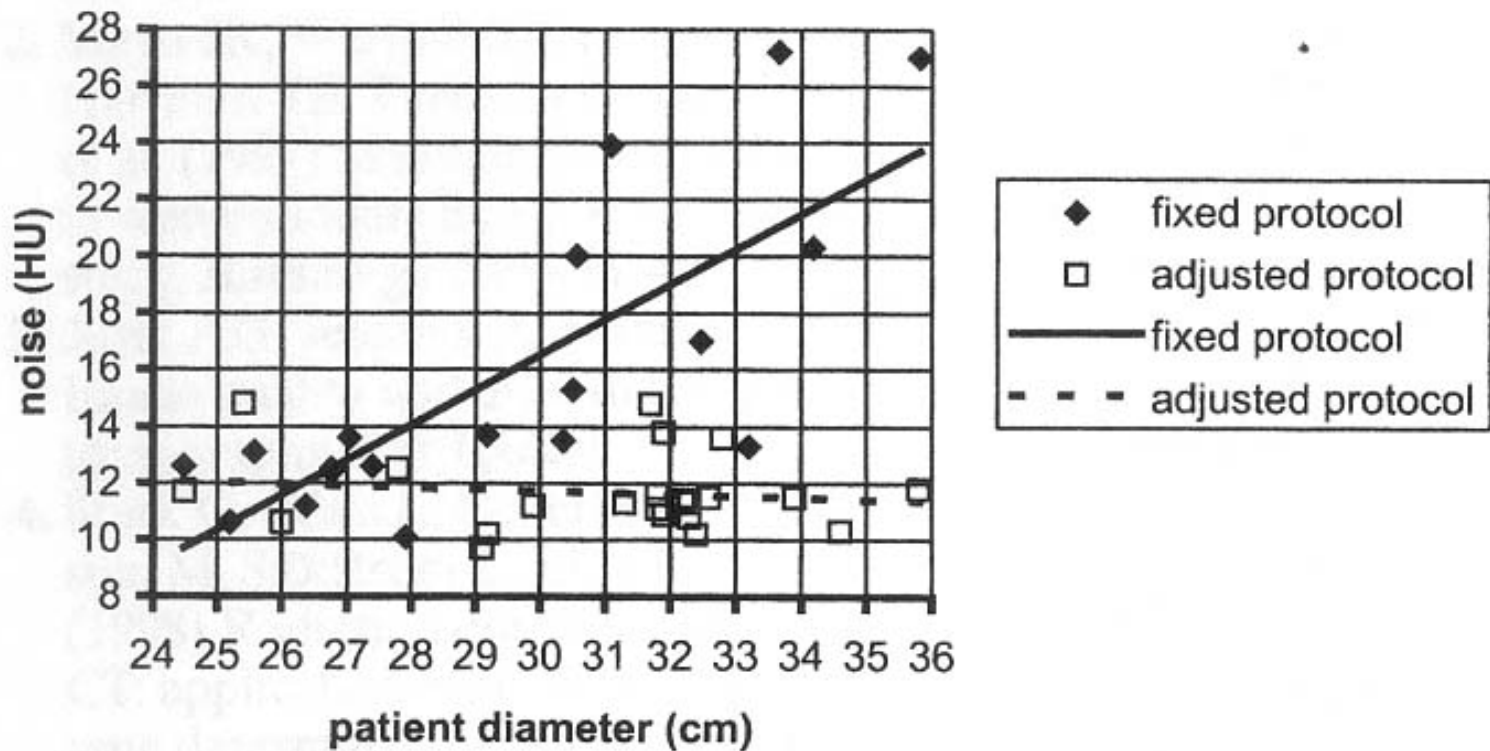
(Boone et al, Radiology, 2003 352-360)

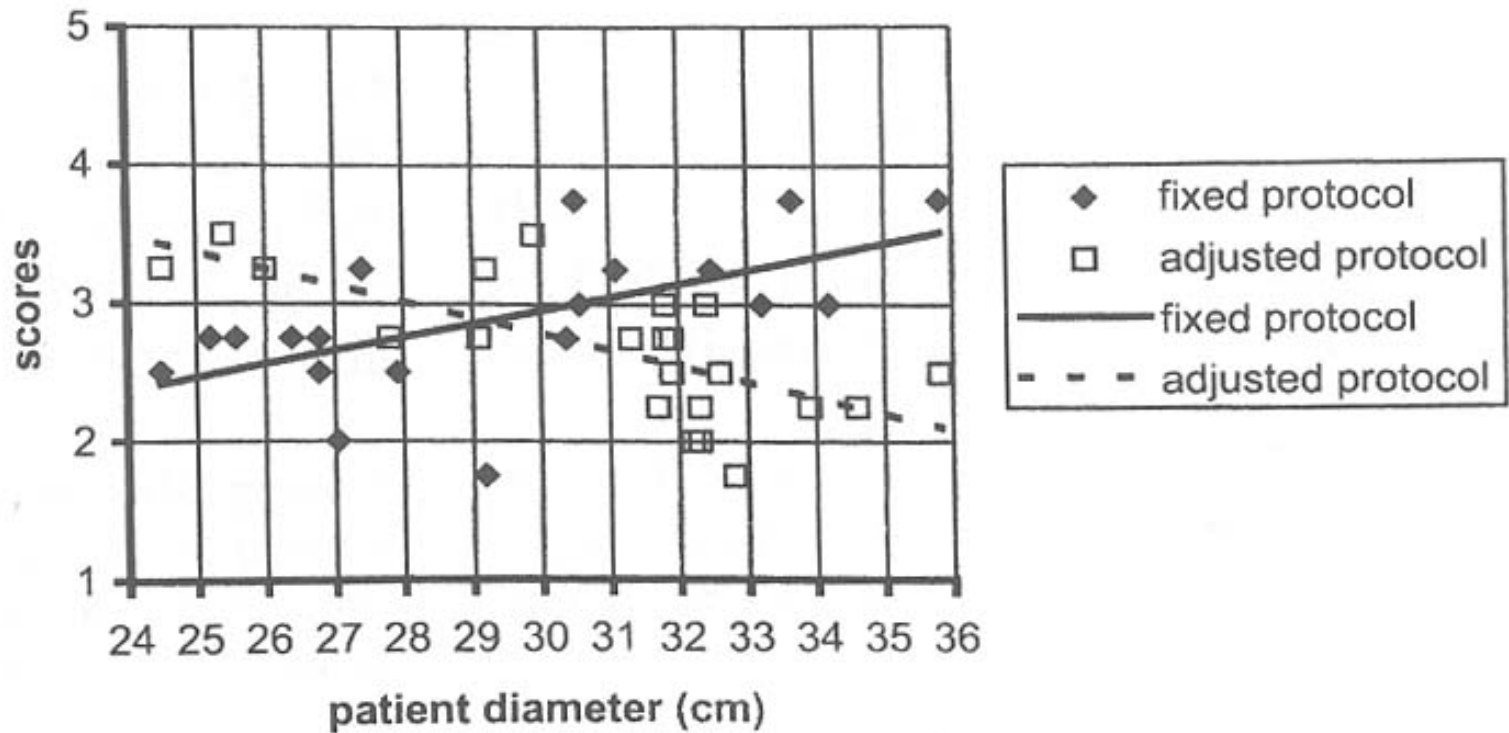
CT barn

- Minskning av mAs baserat på diameter kan ge problem
  - Andra kontrastförhållanden
  - Mindre voxlar
  - Finare detaljer

CT kraftig Mätt brus

CT kraftig Upplagd bildkvalitet

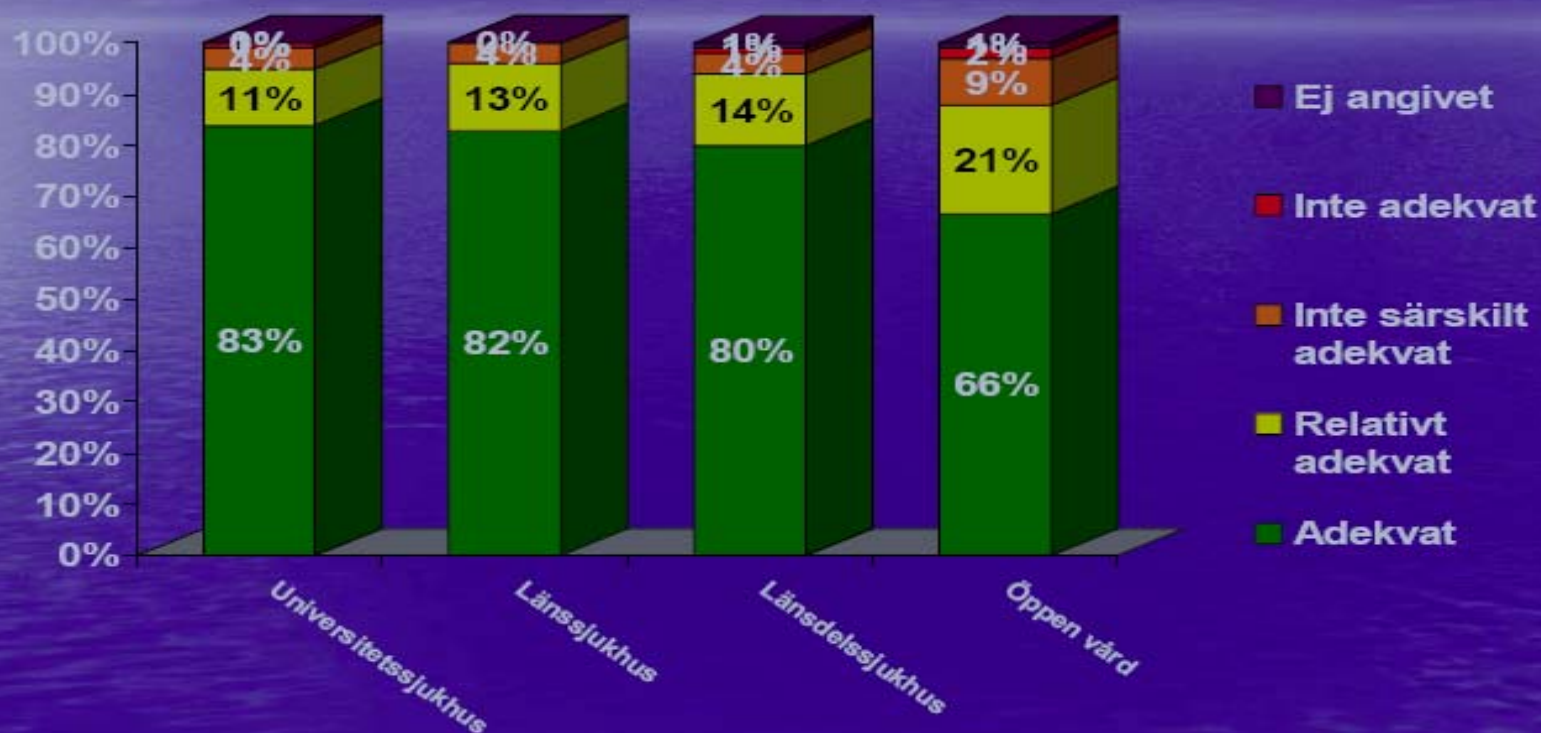
Optimering

- Olika aspekter för varje patientgrupp
- Inga onödiga stråldoser

Datortomografi, remisskvalitet

SSI Datortomografi 2006

Vårdnivå: Remisskvalitet

Utrustning

- **Kvalitetskontroller**
  - Konstanskontroll av utrustning för digital projektionsradiografi
- **Upphandling**
  - Prestandakrav
  - Möjlighet till optimeringsarbete
  - Utbildning
- **Utveckling**

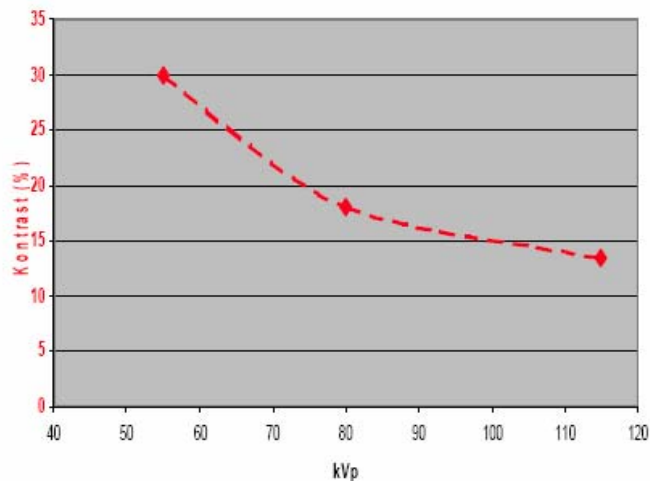
Filtrering

- Vad händer om vi lägger till 0.2 mm Cu filter?
- Ökad genomträngningsförmåga
- Mindre skillnad i attenuering mellan olika vävnader (sämre kontrast)

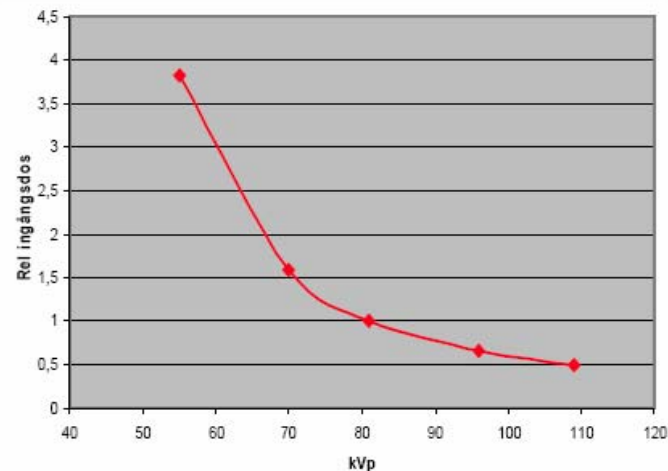
Ökad rörspänning

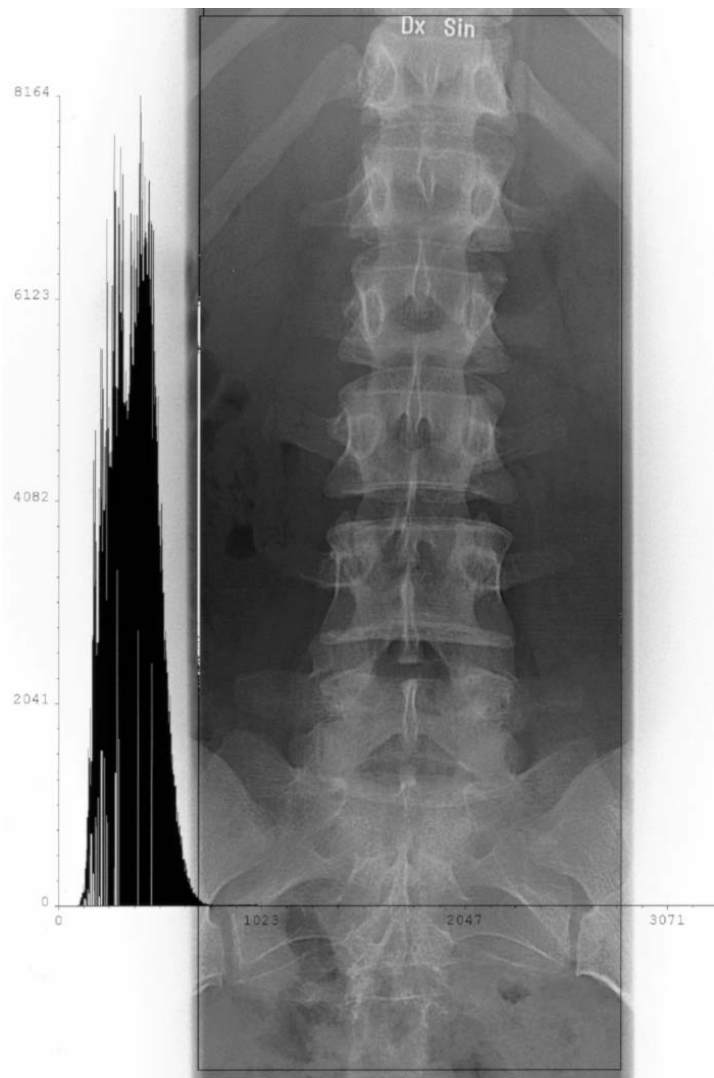
Liknande effekt som ökad filtrering

Kontrast

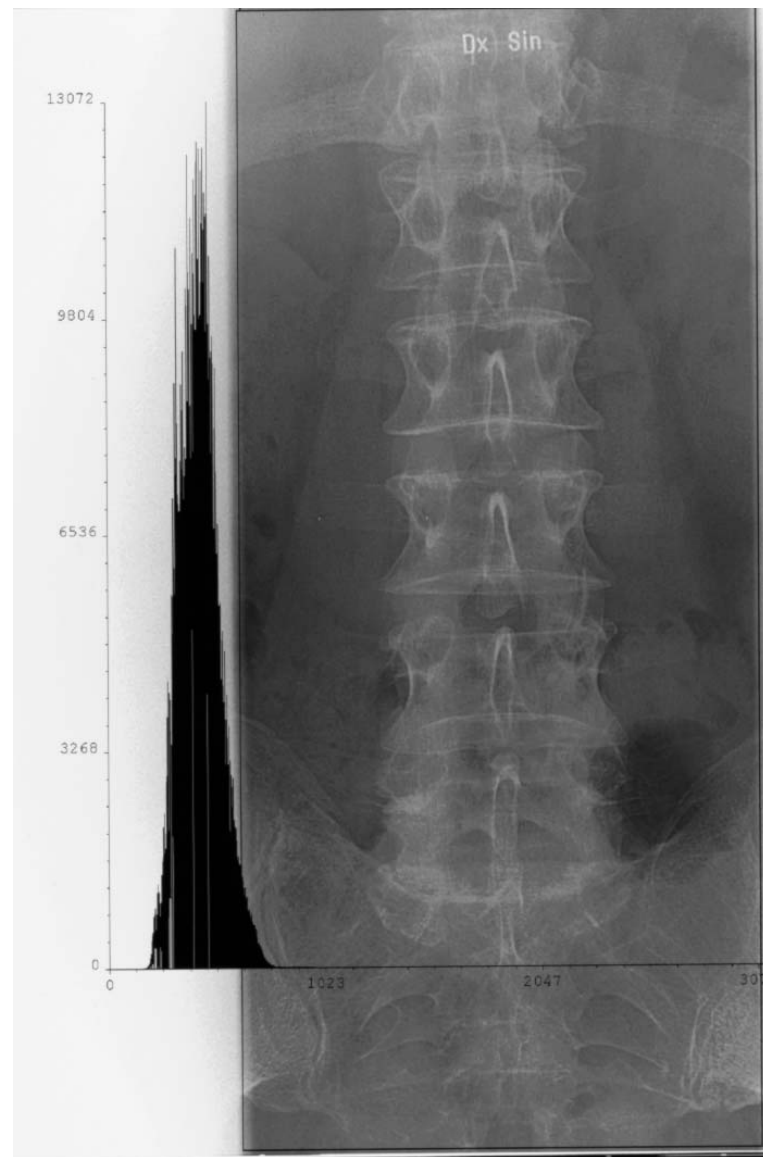

Ingångsdos

69 kV

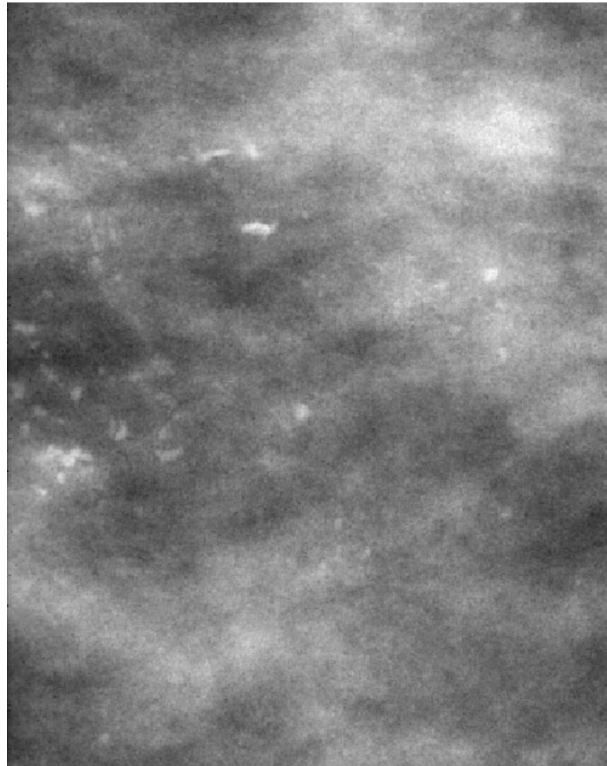

89 kV

Maximera information

- Digital mammografi
  - Utrustnings prestanda
  - Behandling av mätdata

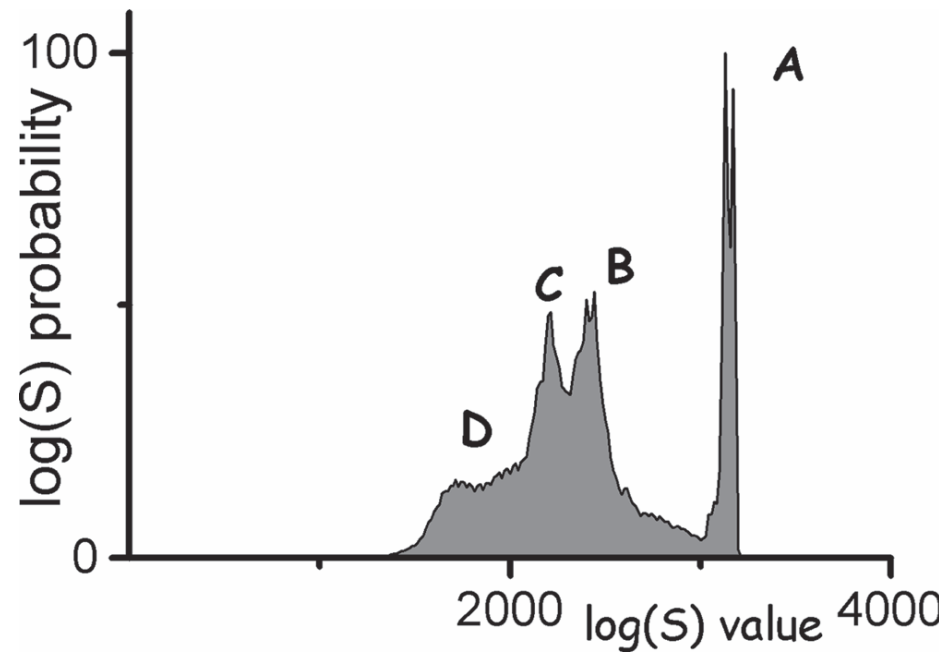
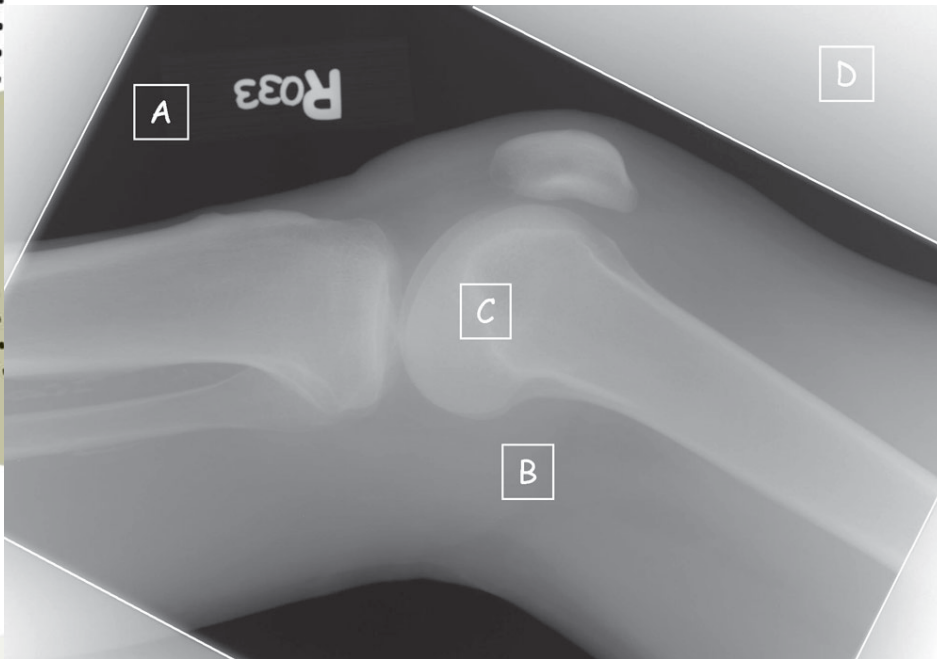
Visualisering av mikrokalk

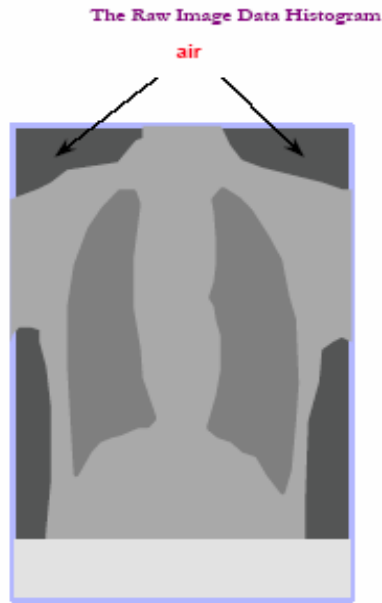
Prestandamässigt bäst utrustning ger inte säkert bättre synbarhet på mikrokalk

Bloomquist et al Radiology 2006

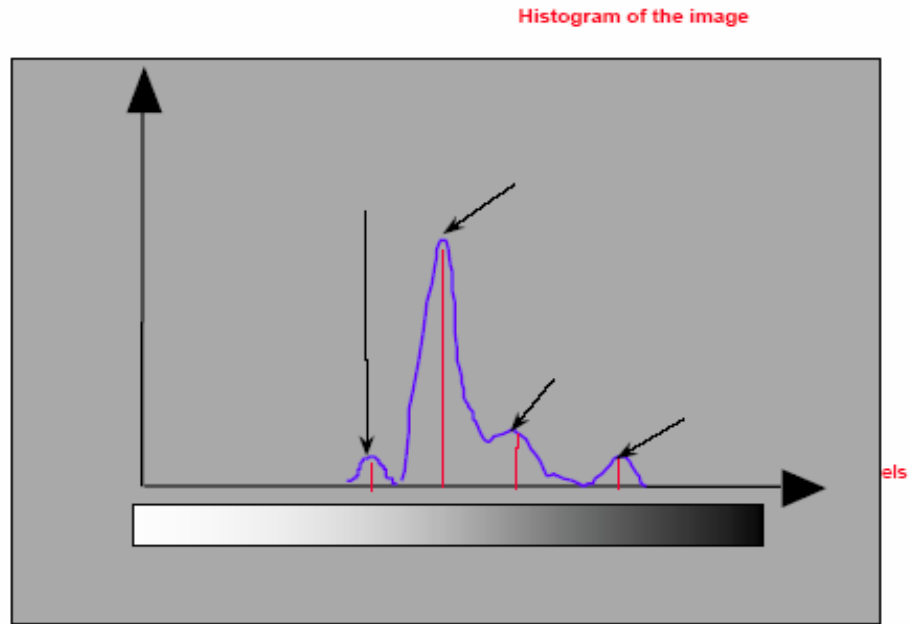
Histogram

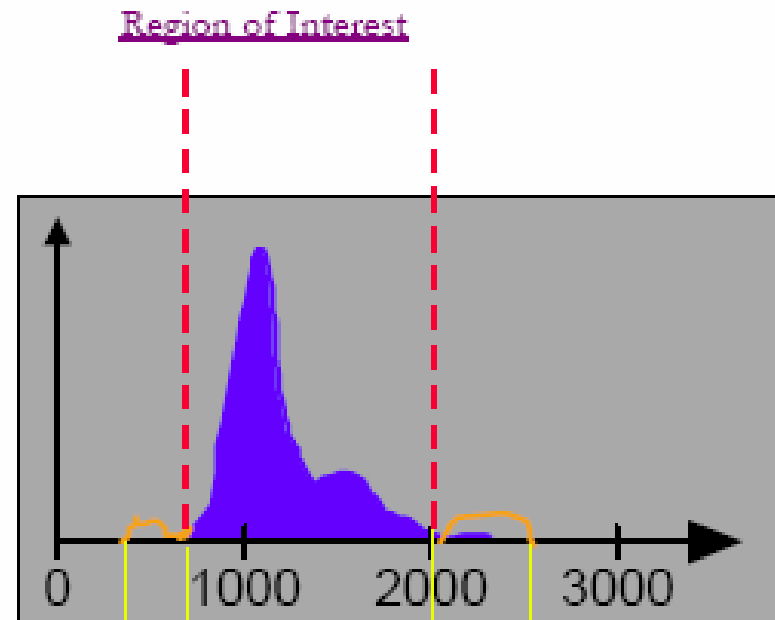
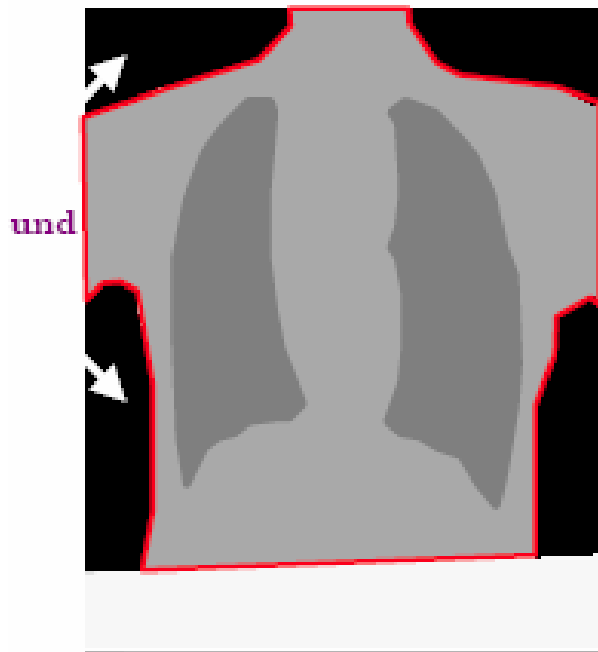
Analys av histogram Kodak PTONE

Raw Image

Intressant område bestäms

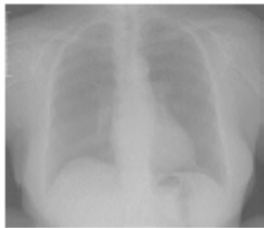
(Start Point, D_{min})

(End Point, D_{max})

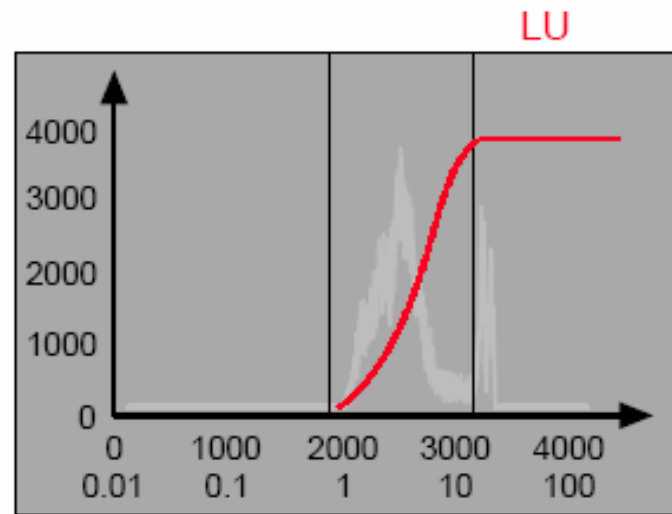
(Left Point)

(Right Point)

Överföring till gråskala bestäms

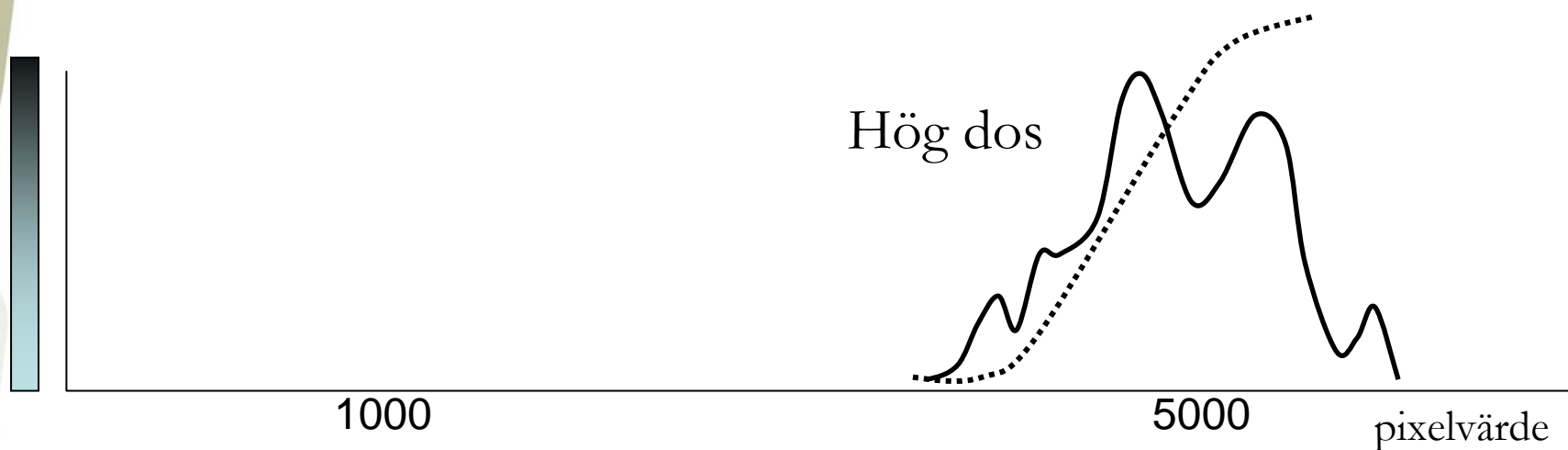

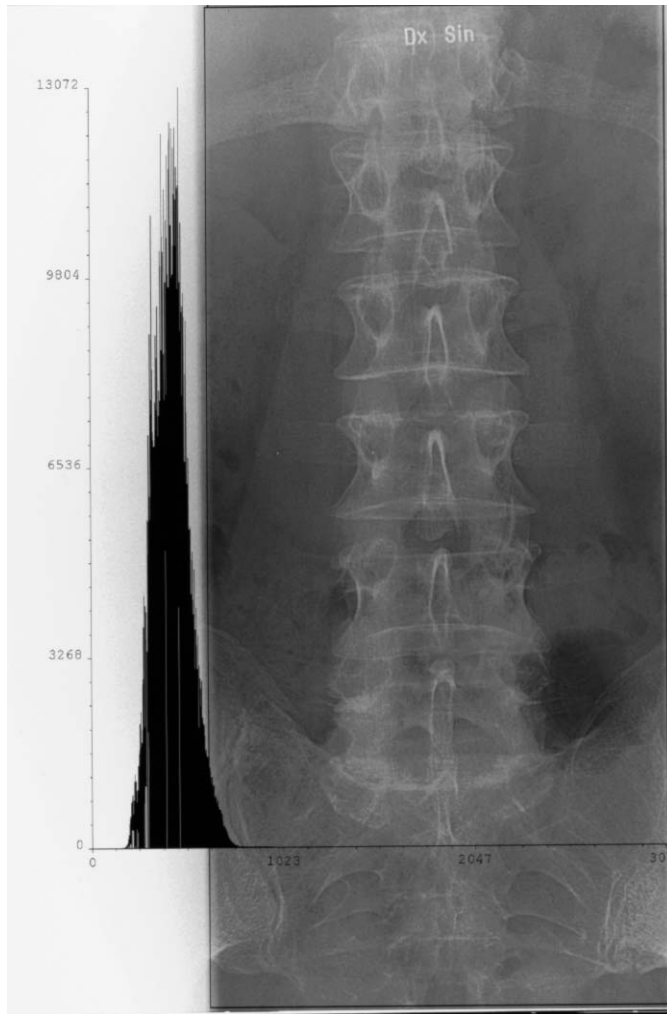
Tone scale by
default

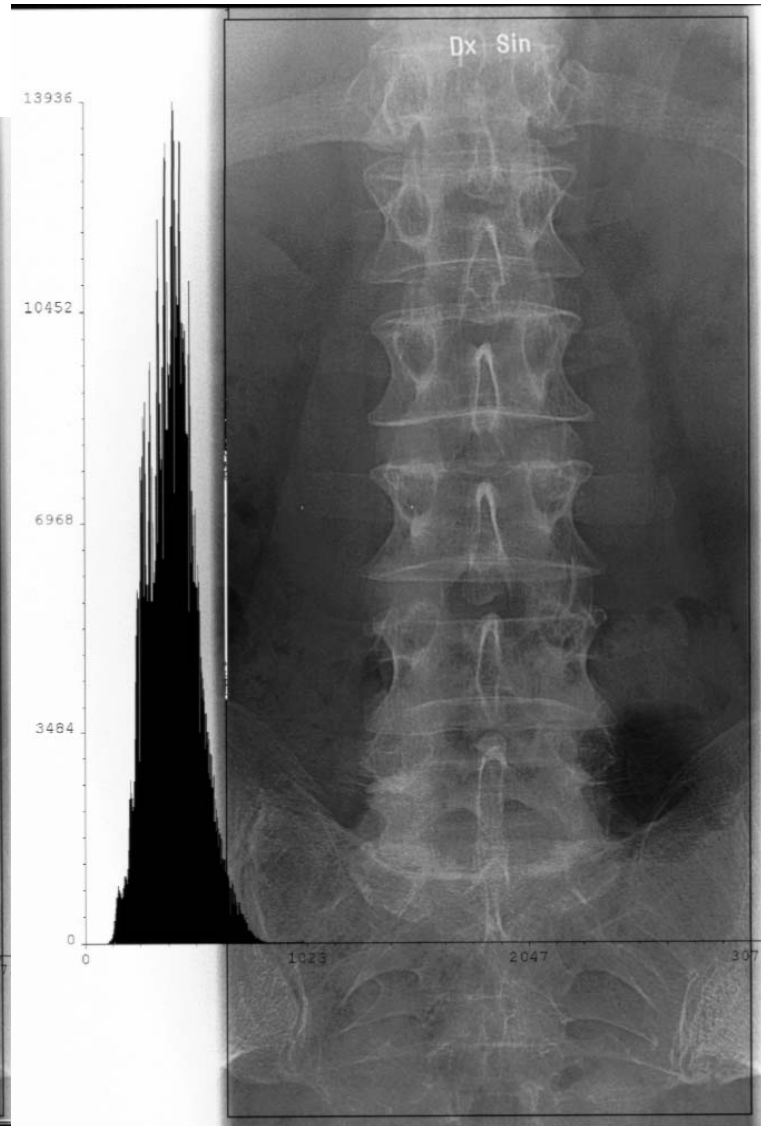
- Automatic optimization of contrast and density
- The shape of the curve depends on the Body part
- Optimized for human visualization

Automatisk anpassning av gråskala

Standard processing

Modified processing

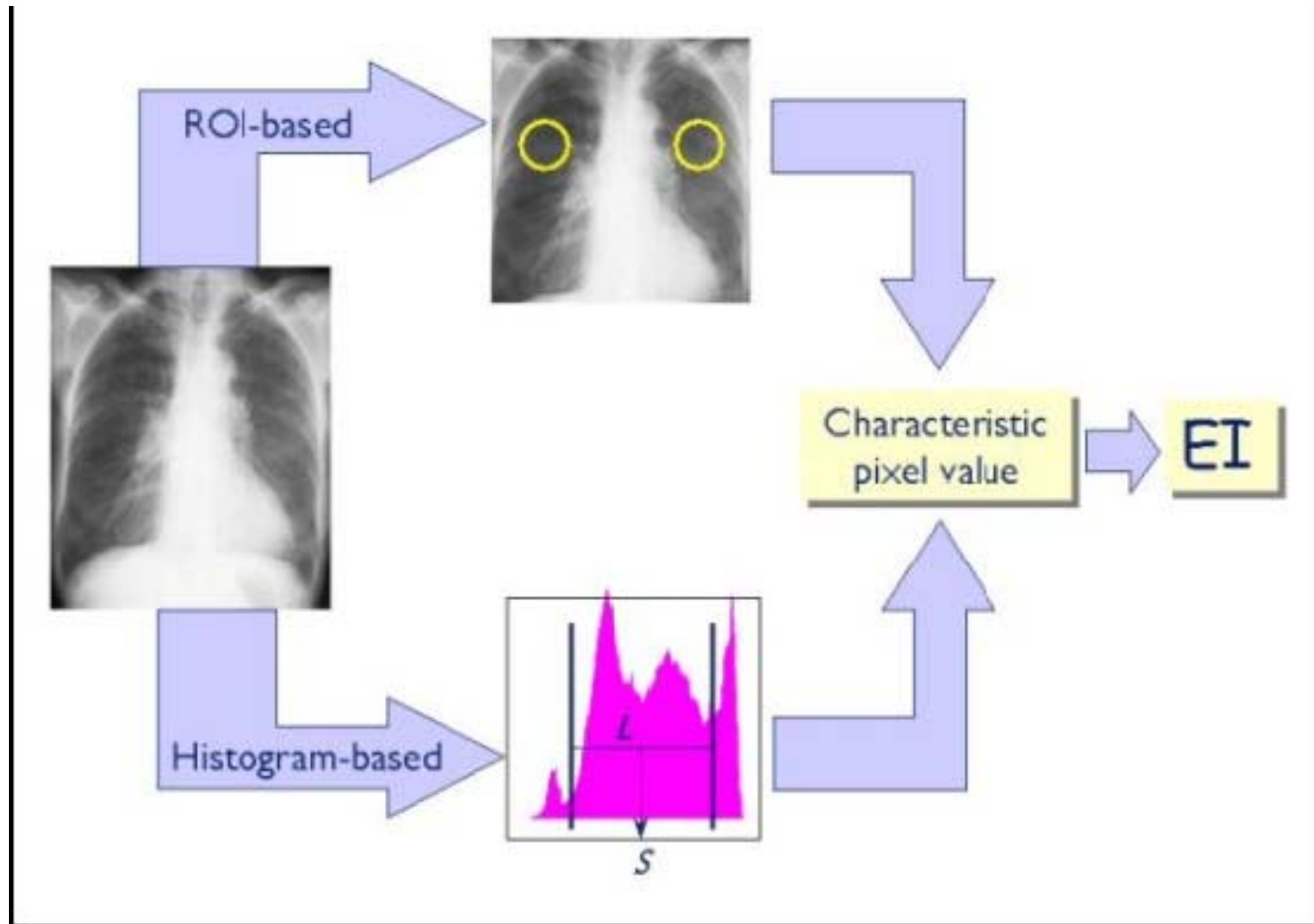
Inbländning

Kan påverka
bildpresentation

Exponeringsindex

Beräknas från histogram eller ROI

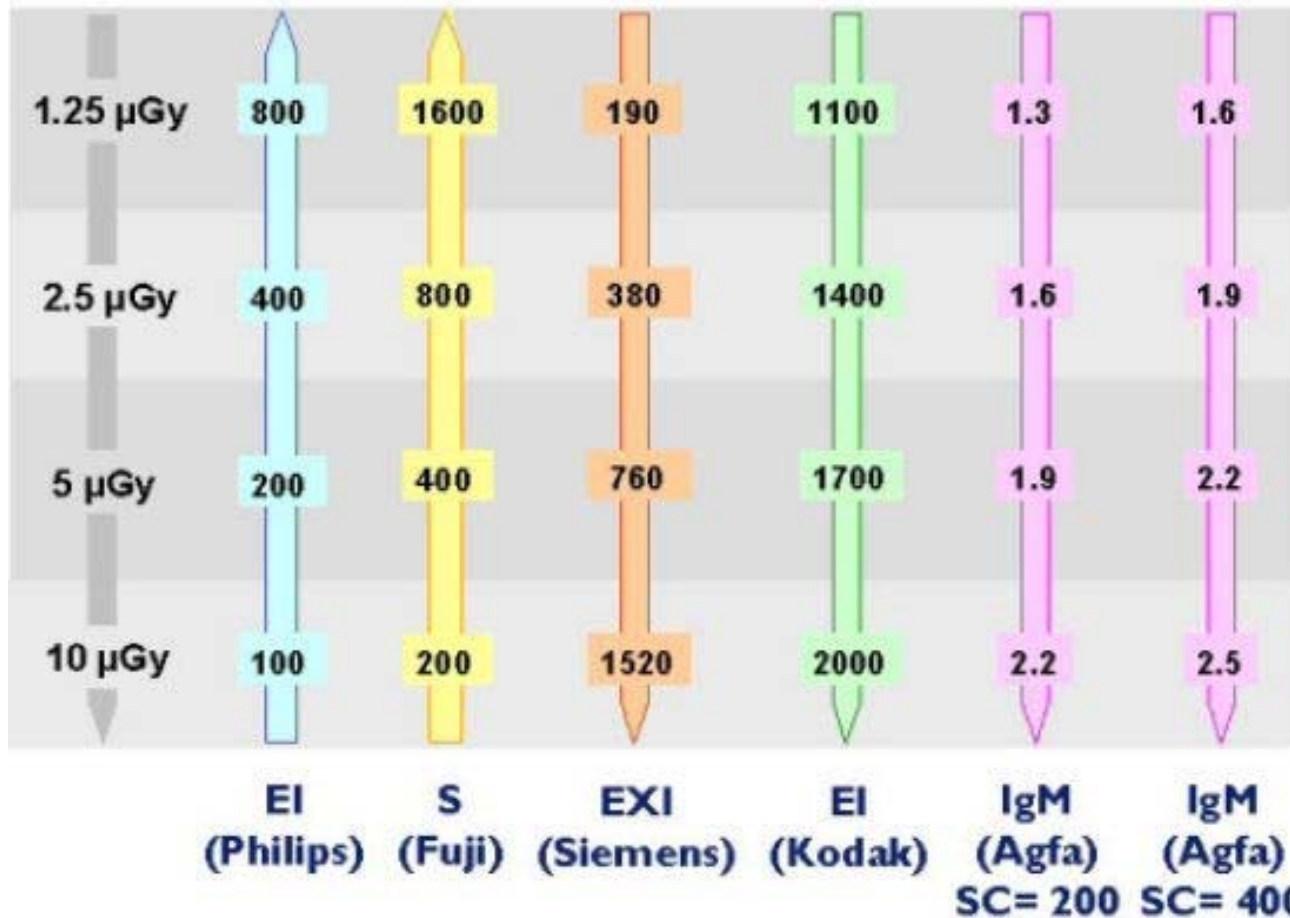

Exponeringsindex

- Fuji $S=200/E$
  - AGFA $Igm=$
 $2.22+\log(E)+\log(Sk/200)$
  - Kodak $EI=1000 \times \log(E)+2000$
  - Philips $EI= 100/E$
  - Canon $REX = \text{referenspixelvärde-LUT}$
-
- E=exposition (mR)
Sk=känslighetsklass

Exponeringsindex

olika leverantörer

Revision

- Årlig genomgång av strålskyddsområdet
- Hitta problemområden
- Bedöm förbättringspotential
- Fördela resurser efter lokala förhållanden
- Långsiktighet

Vad är "lagom bra" ?